

Covid-19 Pandemisinin Özel Sektör Çalışma Saatleri Üzerine Etkileri***Effects of Covid-19 Pandemic on Private Sector Working Hours*****Hamdi EMEÇ**

Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü

Nilgün ACAR BALAYLAR

Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü

Şenay ÜÇDOĞRUK BİRECİKLİ

Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü

Aralık 2022, Cilt 12, Sayı 2, Sayfa 187-208
December 2022, Volume 12, Issue 2, Page 187-208

E-ISSN: 2148-483X

2022-2

e-posta: sgd@sgk.gov.tr

Yazılar yayımlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area. Articles published in the journal represent solely the views of the authors.

Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.

23. SAYIDA HAKEMLİK YAPAN AKADEMİSYENLERİN LİSTESİ

REFEREE LIST FOR THIS ISSUE

Prof. Dr. Levent AKIN
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Burcu KÜMBÜL GÜLER
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Erdem CAM
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Uludağ Üniversitesi
İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Müslüme NARİN
Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Özgür Hakan ÇAVUŞ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Kadir ARICI
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Faruk SAPANCALI
Dokuz Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Ayhan GÖRMÜŞ
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Murat ATAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Umur OMAV
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Doç. Dr. Volkan İŞİK
Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Prof. Dr. Ufuk AYDIN
İstanbul Aydın Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Fatih UŞAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Banu METİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Serpil AYTAÇ
İstanbul Fenerbahçe Üniversitesi
İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Suat UĞUR
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Özgür TOPKAYA
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Affan Hakan ÇERMİKLİ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Çiğdem VATANSEVER
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Özlem YORULMAZ
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Saniye DEDOĞLU
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ferda YERDELEN TATOĞLU
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Çisel EKİZ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Banu UÇKAN HEKİMLER
Anadolu Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf YİĞİT
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Dr. Öğretim Üyesi Eda YALÇIN
Pamukkale Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi

Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Trakya Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Sinem YILDIRIMALP
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Dr. Mehmet ÖZCAN
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Nuray GÖKÇEK KARACA
Anadolu Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Hande Bahar AYKAÇ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Özkan BİLGİLİ
İzmir Demokrasi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

23. SAYI DEĞERLENDİRME İSTATİSTİKLERİ

EVALUATION STATISTICS FOR THIS ISSUE

Toplam gelen makale başvurusu	Number of received manuscript	36
Yayına kabul edilen makale sayısı	Number of accepted manuscript	9
Hakem süreci devam eden makale sayısı	Under consideration	6
Red edilen makale sayısı	Rejected after evaluation	21
Ön inceleme aşamasında red edilen makale sayısı	Rejected before evaluation	11
Makale kabul oranı	Accepted manuscript rate	%25

Araştırma Makalesi – Research Article

Covid-19 Pandemisinin Özel Sektör Çalışma Saatleri Üzerine Etkileri

Effects of Covid-19 Pandemic on Private Sector Working Hours

Hamdi EMEÇ *

ID 0000-0001-6848-5794

Nilgün ACAR BALAYLAR **

ID 0000-0002-7024-5279

Şenay ÜÇDOĞRUK BİRECİKLİ ***

ID 0000-0002-5842-4012

Sosyal Güvenlik Dergisi / Journal of Social Security
Cilt: 12 Sayı: 2 Yıl: 2022 / Volume: 12 Issue: 2 Year: 2022
Sayfa Aralığı: 187-208 / Pages:187-208
DOI: 10.32331/sgd.1223394

ÖZ

2020 yılında Covid-19 salgının yayılmasını engellemeye yönelik alınan önlemler ekonomi ve işgücü piyasaları üzerinde yıkıcı bir etkiye yol açmıştır. Küresel ölçekte alınan karantina önlemleri, bireylerin hem hareket hem ekonomik faaliyetlerini azaltırken, firmaların üretim süreçlerinin kesintiye uğraması ekonomik aktiviteyi önemli ölçüde yavaşlatmıştır. Ekonomideki bu geniş çaplı değişimler, bir yandan firmaların işgücü talebini diğer yandan işçilerin çalışma kabiliyetini ve istekliliğini etkilemiştir. Alınan önlemler nedeniyle gerek iç talep gerekse dış talepte keskin düşüşler yaşanmış ve birçok sektör olumsuz etkilenmiştir. Talepteki azalmayla birlikte firmaların gelirlerindeki düşüş istihdam üzerinde derin etkiler yaratmıştır. Türkiye 2020 yılının Mart ayında tespit edilen ilk vakanın ardından karantina önlemlerini devreye sokmuştur. Özellikle özel sektörde 2020 yılında Türkiye’de salgın nedeniyle meydana gelen çalışma saati kayıpları ne kadar olmuştur? Bu çalışmanın amacı firma büyüklüğüne göre 01’den 99’a kadar tüm NACE kodlarına ait SGK’ya kayıtlı çalışanların “referans haftası içinde esas işte haftalık fiili çalışma saatlerindeki” dağılımının nasıl değiştiğini istatistiksel olarak göstermeye çalışmaktır. Bunun için Türkiye İstatistik Kurumunun 2014 - 2020 yılı hanehalkı işgücü mikro verilerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Covid-19, çalışma saatleri kaybı, özel sektör, SGK kayıtlılık

ABSTRACT

The measures taken to prevent the spread of the Covid-19 pandemic in 2020 had a devastating effect on the economy and labor markets. While the quarantine measures taken on a global scale reduced both the movement and economic activities of individuals, the interruption of the production processes of companies significantly slowed down economic activity. These wide-ranging changes in the economy have affected the labor demand of firms on the one hand and the ability and willingness of workers to work on the other. Due to the measures taken, sharp decreases were experienced in both domestic and foreign demand, and many sectors were adversely affected. The decrease in firms’ incomes, along with the decrease in demand, had profound effects on employment. Turkey implemented quarantine measures after the first case was detected in March 2020. What has been the loss of working hours due to the pandemic in Turkey in 2020, especially in the private sector? The aim of this study is to try to show statistically how the distribution of employees registered to SSI belonging to all NACE codes from 01 to 99 according to the size of the firm changes in “actual working hours per week at the main job during the reference week”. For this, the Household Workforce microdata of the Turkish Statistical Institute for the years 2014 – 2020 was used.

Keywords: Covid-19, loss of working hours, private sector, social security registered

Önerilen atf şekli: Emeç, H., Acar, Balaylar, N. ve Üçdoğruk, Birecikli, Ş. (2022). Covid-19 Pandemisinin Özel Sektör Çalışma Saatleri Üzerine Etkileri. *Sosyal Güvenlik Dergisi. (Journal of Social Security)*. 12(2). 187-208.

• Geliş Tarihi/Received: 11/08/2021 • Güncelleme Tarihi/Revised: 22/11/2022 • Kabul Tarihi/Accepted: 27/12/2022

* Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, hamdi.emec@deu.edu.tr

** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, nilgun.balaylar@deu.edu.tr

*** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, s.ucdogruk@deu.edu.tr

GİRİŞ

2020 yılında Covid-19 salgının yayılmasını engellemeye yönelik alınan önlemler ekonomi ve işgücü piyasaları üzerinde yıkıcı bir etkiye yol açmıştır. Küresel ölçekte alınan karantina önlemleri, bireylerin hem hareketliliklerini hem de ekonomik faaliyetlerini azaltırken firmaların üretim süreçlerinin kesintiye uğraması ekonomik aktiviteyi önemli ölçüde yavaşlatmıştır. Ekonomideki bu geniş çaplı değişimler, hem firmaların işgücü talebini hem de işçilerin çalışma kabiliyetini ve istekliliğini etkilemiştir. Alınan önlemler nedeniyle gerek iç talep gerekse dış talepte keskin düşüşler yaşanmış ve birçok sektör olumsuz etkilenmiştir. Talepteki azalmayla birlikte firmaların gelirlerindeki düşüş istihdam üzerinde derin etkiler yaratmıştır.

Covid-19 salgının ekonomi üzerinde yaratacağı yıkımı engellemek adına hükümetler işgücü piyasalarına yönelik çok sayıda önlemi devreye sokmuştur. Türkiye’de 2020 yılının Mart ayında tespit edilen ilk vakanın ardından karantina önlemleri devreye sokulmuştur. Salgından etkilenen birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de sokağa çıkma yasağı ile başlayan önlemler dizisi kamu kurumlarının, restoranların, mağazaların, tiyatroların vb. kapatılmasını da içermiştir. Salgının ve karantina önlemlerinin işgücü piyasalarında yaratacağı olası etkileri hafifletmek amacıyla işten çıkarma yasağı, kısa süreli çalışma ödeneği, işsizlik sigortası, ücret sübvansiyonları, işe alma sübvansiyonları şeklinde uygulamalar devreye sokulmuştur. Ülkelerin işgücü piyasalarına yönelik aldığı önlemlerin farklılığı Covid-19 salgının işgücü piyasalarına etkilerini de farklılaştırmıştır. Alınan önlemler nedeniyle salgının işgücü piyasalarına etkilerinin değerlendirilmesi için geleneksel olarak kullanılan göstergeler yetersiz hale gelmiştir. Örneğin konjonktürün işgücü piyasası üzerinde etkisinin ölçülmesinde yaygın olarak kullanılan işsizlik oranı verileri anlamını yitirmiştir.

Tablo 1’de Covid-19 salgını nedeniyle 2020 yılında 2019 yılına göre işsizlik oranlarındaki değişim Türkiye ve gelir düzeyine göre ülke grupları için verilmiştir. Buna göre Türkiye’de işsizlik oranı salgına karşı 0.56 puan düşerken tüm ülke gruplarında artış göstermiştir.

Tablo 1. Covid-19 Nedeniyle 2020 Yılında 2019 Yılına Göre Türkiye ve Gelir Düzeyine Göre Ülke Gruplarında İşsizlik Oranlarındaki Değişim

Ülke	2019 (%)	2020 (%)	Fark
Türkiye	13.67	13.11	-0.56
OECD Ülkeleri	5.40	7.10	1.70
Avrupa Birliği	6.69	7.05	0.36
Dünya	5.36	6.57	1.21
Yüksek Gelirli Ülkeler	4.77	6.49	1.72
Orta Üstü Gelirli Ülkeler	6.00	6.76	0.76
Orta Gelirli Ülkeler	5.53	6.67	1.14
Alt Orta Gelirli Ülkeler	5.03	6.58	1.55
Düşük Gelirli Ülkeler	5.11	5.83	0.72

Kaynak: World Bank, World Development Indicators

2020 yılında işsizlik oranı düşen ülkeler ise Tablo 2’de verilmiştir. Tüm dünyada 2020 yılında sadece 10 ülkede işsizlik oranı düşmüştür ve Türkiye bu ülkeler içinde beşinci sıradadır.

Tablo 2. Dünya’da 2020 Yılında İşsizlik Oranları Düşen Ülkeler

Ülke	2019 (%)	2020 (%)	Fark
Sırbistan	10.39	9.01	-1.38
Moldova	5.10	3.82	-1.28
Yunanistan	17.31	16.3	-1.01
İtalya	9.95	9.16	-0.79
Türkiye	13.67	13.11	-0.56
Bosna Hersek	15.69	15.27	-0.42
Fransa	8.41	8.01	-0.40
Dominik Cumhuriyeti	6.36	6.13	-0.23
Polonya	3.28	3.16	-0.12
Kuzey Makedonya	17.26	17.20	-0.06

Kaynak: World Bank, World Development Indicators

İşsizlik oranındaki değişim dikkate alındığında Covid-19 salgının Türkiye’nin işgücü piyasalarını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılabilir. Ancak Tablo 2’de ifade edildiği gibi işsizlik oranındaki değişim dikkate alınarak analiz yapmak bu dönemde anlamını yitirmiştir. Söz konusu dönemde TÜİK verilerine göre (2020 yılının Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre) işgücüne katılım oranı 1,5 puan (%51.4’ten 49,9’a) istihdam oranı ise 1,1 puan (%44,9’dan 43,8’e) düşmüştür. Geniş tanımlı işsizlik oranı (işsiz + potansiyel işgücü) ise 2020 yılının Ocak ayında %18,7 iken aynı yılın Aralık ayında %23,9’a tırmanmıştır. Dolayısıyla Covid-19 salgının işgücü piyasalarına etkisini ölçmek için geçmişe göre farklı göstergeler dikkate alınmalıdır. Özellikle dar tanımlı işsizlik oranları dikkate alınarak Covid-19 salgının işgücü piyasasına etkisini analiz etmek mümkün değildir. Çalışanlar mevcut işlerinde çalışıyor olmalarına karşın birçok çalışan pandemi nedeniyle çalışma saatlerini azaltmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle, çalışılan toplam saatlerdeki azalma, krizin işgücü piyasası üzerindeki etkisini anlamak adına oldukça sağlıklı bir gösterge haline gelmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı, 2014 - 2019 yıllarına kıyasla, 2020 Covid yılında işgücü istatistikleri mikro verilerinden yararlanılarak Türkiye’de 15 - 65 yaş aralığındaki aktif nüfus içinde özel sektörde SGK’ya kayıtlı çalışanların haftalık çalışma saatlerindeki değişimini incelemektir. İzleyen bölümde küresel ölçekte Covid-19 salgını nedeniyle işgücü piyasalarında çalışma saati kaybına ait gelişmeler analiz edilecektir. Konuya ilişkin literatür taramasını takiben Türkiye’ye ait istatistiki sonuçlar incelenecektir.

I- COVID-19 SALGINI VE ÇALIŞMA SAATİ KAYBI

Covid-19 salgınının ilk dalgasının zirvesinde, hareketlilik ve sosyal etkileşimler üzerindeki yaygın kısıtlamalar ve virüse yakalanma korkusu nedeniyle işini kaybedenlerin çoğu hemen yeni bir iş arayamadığı için iş arama faaliyetlerinde keskin bir azalma meydana gelmiştir. Durgunluk dönemlerinde genellikle iş arama faaliyetleri artarken, birçok ülkede Covid-19 salgını sırasında iş arama faaliyetleri önemli oranda düşmüştür. İş gücü piyasası istatistiklerine göre işsiz olarak kabul edilmek için, işsiz bir bireyin aktif olarak iş arıyor olması gerekir. Pandeminin yarattığı iş arama sınırları, normal zamanlarda işsiz olarak sınıflandırılacak olan pek çok kişinin aktif olmayan nüfusa dâhil olmasına yol açmıştır (OECD Employment Outlook, 2021). Bu nedenle Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Covid-19 salgının işgücü piyasalarına etkisini ortaya koymak için çalışma saati kayıplarını kullanmaktadır. Türkiye ve diğer ülkelerin bu dönemde çalışma saat kayıpları karşılaştırıldığında Covid-19 salgının baş gösterdiği 2020 yılında Türkiye’de işsizlik oranlarının

salgının işgücü piyasasında yarattığı etkiyi analiz etmek için sağlıklı bir gösterge olmadığı daha iyi anlaşılmaktadır. Tablo 3'te 2020 yılında en fazla çalışma saati kaybı gerçekleşen ilk 15 ülke verilmiştir. Türkiye işsizlik oranlarındaki düşüşe karşın %16,6 oranında yıllık ortalama çalışma saati kaybı ile dünyada 13. sırada yer almaktadır. Çalışma saati kaybı nedeniyle ilk sıralarda yer alan ülkelerin aynı zamanda işsizlik oranları da artış göstermiştir. Sadece Türkiye ve Dominik Cumhuriyeti'nde yüksek çalışma saati kaybına düşen işsizlik oranları eşlik etmiştir.

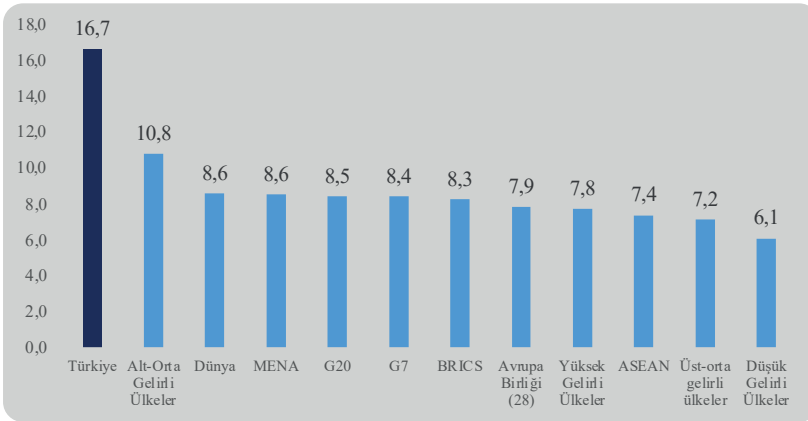
Tablo 3. 2020 Yılında Covid-19 Nedeniyle Çalışma Saati Kaybı (Yıllık Ortalama - %) ve İşsizlik Oranı Farkı

Ülke	Çalışma Saati Kaybı (%)	2019-2020 yılı işsizlik oranı farkı
Peru	27.8	3.80
Arjantin	21.8	1.62
Honduras	21.7	2.62
Panama	21.2	8.12
Kolombiya	19.5	5.80
Dominik Cumhuriyeti	19.4	-0.23
Ekvador	18.8	2.30
El Salvador	18.7	2.80
Kosta Rica	18.5	5.92
Filistin	17.6	-
Nepal	16.8	1.62
Türkiye	16.7	-0.56
Filipinler	16.6	0.28
Guatemala	16.3	-

Kaynak: World Bank Database ve ILO Database'den yararlanılarak oluşturulmuştur.

Grafik 1'de 2020 yılında ortalama çalışma saati kaybı Türkiye ve ülke grupları itibariyle verilmiştir. Buna göre Türkiye'de %16,7 oranındaki çalışma saati kaybı tüm ülke grubu ortalamalarının üzerindedir.

Grafik 1. Ülke Gruplarına Göre 2020 Yılında Covid-19 Nedeniyle Çalışma Saati Kaybı (Yıllık Ortalama- %)



Kaynak: International Labour Organization Database

2020 yılında küresel ölçekte çalışma saatlerinin %8,6'sı'ı kaybedilmiştir. Bu kayıp 255 milyon tam zamanlı işe eşdeğerdir. Gelişmekte olan ülkelerdeki işçilerin genellikle uzaktan çalışma olasılıkları çok daha düşüktür ve bu nedenle işlerini kaybetme ve normal çalışma ortamlarında hastalığa yakalanma riskleri daha yüksektir. Düşük gelirli ülkelerdeki birçok hükümet, işçilere yeterli ekonomik yardım sağlama konusunda mali açıdan yetersiz kalmıştır. Daha büyük ve daha kapsamlı mali teşvik paketleri uygulayan ülkelerde, çalışma saatlerinde kayıplar daha düşüktür (Worldhappiness Report, 2021: 159). Ülke gruplarına göre çalışma saati kaybı en fazla alt-orta gelirli ülkelerde yaşanmıştır ve dünya ortalamasının üzerindedir. Üst-Orta gelirli ülkeler kategorisinde yer alan Türkiye'de çalışma saati kaybı hem kendi grubunun hem de dünya ortalamasının üzerindedir. Buna karşın düşük gelirli ülkelerde istatistikî yetersizlikler, kayıt dışı ekonominin yaygınlığı ve karantina önemlerinin gelişmiş ülkelerdeki kadar sert olmaması çalışma saati kaybının diğer ülke gruplarına göre daha düşük gerçekleşmesine yol açmıştır.

Çalışma saati kaybı küresel iken, bölgeler arasında önemli farklılıklar gözlenmiştir. 2020'de çalışma saati kayıpları özellikle Latin Amerika ve Karayipler, Güney Avrupa ve Güney Asya'da çok daha fazla yaşanmıştır. Buna karşılık, karantina önlemlerinin daha esnek olması nedeniyle Doğu ve Orta Asya ile Batı ve Doğu Afrika'da nispeten daha az çalışma saati kayıpları yaşanmıştır. Çalışma saatlerindeki kayıplar aynı zamanda gelirlerin azalmasına da yol açmıştır. Küresel işgücü geliri 2020'de %8,3 azalarak 3,7 trilyon ABD doları (küresel GSYH'nin %4,4'ü) kadar azalmıştır (ILO, 2021).

2020'deki küresel işgücü piyasasındaki bozulma, 2008 mali krizine göre çok daha şiddetli olmuştur. Covid-19 şokunun küresel çalışma saatleri üzerindeki etkisi 2008 - 2009 mali krizinden yaklaşık dört kat daha fazla olmuştur. Çalışma çağındaki nüfusun kişi başına haftalık ortalama çalışma saati 2019 yılında 27,2 iken 2020 yılında 24,7'ye düşmüştür. Buna karşılık, mali kriz sırasında, ortalama çalışma saatleri 2008 ile 2009 arasında sadece 0,6 saat azalmıştır.

Küresel ölçekte Covid-19 nedeniyle çalışma saati kayıplarının yaklaşık yarısı istihdam kaybından kaynaklanırken, diğer yarısı çalışma saatlerinin azalmasına bağlı olarak gerçekleşmiştir. Önceki krizlerin aksine, 2020'deki istihdam kayıplarının büyük kısmı, işsizlikten ziyade artan hareketsizliğe bağlı olarak işgücüne katılım oranlarının artmasına yol açmıştır. Küresel işgücüne katılım oranı, 2008 ve 2009 yılları arasında yalnızca 0,2 puan düşerken Covid-19 salgını nedeniyle 2,2 puan düşmüştür.

Covid-19, küresel ölçekte tüm bölge ve ülke gelir gruplarında erkeklere oranla daha fazla kadın istihdam kayıplarına neden olmuştur. Küresel düzeyde, kadınlar için istihdam kaybı 2020 yılında %5, erkekler için %3,9 oranındadır. Tüm bölgelerde, Covid-19 sırasında kadınların ekonomik olarak hareketsiz olmaları, yani işgücünden ayrılmaları erkeklere göre daha yüksek oranda gerçekleşmiştir (UNSTAT, 2021: 20). Aynı şekilde 2020 yılında 2019 yılına göre küresel düzeyde kadınların ortalama haftalık çalışma saatindeki azalma erkeklere göre daha fazladır. 2019 yılında haftalık ortalama çalışma saati erkeklerde 34,7, kadınlarda ise 19,8 saat iken 2022 yılında sırasıyla 33,4 ve 18,9 saat olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında kadınlar erkeklerin haftalık çalışma saatinin %57'si kadar çalışabiliyorken bu oran 2020'de %56,5'e düşmüştür. Dolayısıyla Covid-19 salgını çalışılan saat açısından toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da artırmıştır. Covid-19 salgının üzerinden iki yıl geçmesine karşın salgının hız kesmesi ve kısıtlayıcı önlemlerin kaldırılması sonrasında iyileşmenin, çalışılan saatlerdeki cinsiyet farkını pandemi öncesi düzeye getirmek için yetersiz kaldığını göstermektedir (ILO, 2022: 7)¹.

¹ Kayıt dışı çalışanların iş kaybı, söz konusu dönemde kayıtlı iş kaybına göre çok daha fazla olmuştur. Kayıt dışı işlerin sayısı küresel boyutta %20 azalmıştır. Ancak kayıt dışı çalışanların çalışma saatleri kaybına bu çalışmada detaylı yer verilmemiştir.

Çalışma saati kayıpları düşük ücretli meslekler ve düşük eğitim seviyeli çalışanlar için çok daha yüksektir. Örneğin, düşük ücretli mesleklerde, Covid-19 salgını nedeniyle toplam çalışma saati OECD genelinde %28'in üzerinde azalırken yüksek ücretli mesleklerde bu oran %10'dur. Düşük eğitim düzeyine sahip olanların çalışma saati kaybı ise yüksek eğitim düzeyine sahip olanların yaklaşık üç katı kadar gerçekleşmiştir (OECD Employment Outlook, 2021).

Covid-19 nedeniyle yetişkinlerde %3,7 olan istihdam kaybı işgücü piyasasında yer alan gençlerde (15- 24 yaş aralığı) %8,7 olarak gerçekleşmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü verileri küresel çalışan nüfusun %25'ini oluşturan yaklaşık 178 milyon gencin pandemi başladığında en çok etkilenen sektörlerde çalıştığını göstermektedir. Özellikle genç kadınlar, yiyecek ve barınma alanlarında genç istihdamının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Genç işçilerin %75'inden fazlası kayıt dışı istihdam edilmektedir. Düşük gelirli ülkelerde ise bu oran %90'ın üzerine çıkmaktadır.

Covid-19 salgının sektörel etkilerine bakıldığında konaklama ve yemek hizmetleri istihdamın, ortalama %20'nin üzerinde düştüğü ve en çok etkilenen sektör olduğu görülmektedir. Bunu perakende ve imalat sektörleri izlemektedir. Buna karşılık bilgi, iletişim, finans ve sigorta sektörleri 2020'nin ikinci ve üçüncü çeyreğinde büyümüştür. Madencilik, taş ocakçılığı ve kamu hizmetlerinde de marjinal artışlar görülmüştür (ILO, 2021).

II- LİTERATÜR TARAMASI

Covid 19 pandemisi ile birlikte salgının işgücü piyasasına etkileri ile ilgili Türkiye ve dünyada farklı çalışmalar yapılmıştır. Fana, Perez ve Maciaz (2020) çalışmalarında üç Avrupa ülkesinin (Almanya, İspanya ve İtalya) sektörlerini sokağa çıkma yasağına göre sınıflandırarak Covid-19 salgının istihdam üzerindeki etkilerini incelemiştir. Sonuçlar istihdamın etkilenme düzeyi açısından ülkeler arasında asimetric olduğu yönündedir. Pandemiden en çok etkilenen İtalya, Birleşik Krallık ve İspanya'nın karantina önlemleri nedeniyle istihdamı en çok etkilenen ülkeler olduğu tespit edilmiştir. Barrot, Grassi ve Sauvagnat (2020) sosyal mesafenin sektörel etkilerini dikkate aldıkları çalışmalarında, salgına karşı alınan sosyal mesafe kurallarının işgücü miktarını azalttığını ve çıktıda bir düşüş olduğunu ortaya koymuşlardır. İlk olarak Fransa örneğinde şokun sektörel etkilerini inceleyip altı haftalık sosyal mesafenin GSYİH'yi %5,6 oranında azalttığını tahmin etmişlerdir. Ayrıca sosyal mesafeyi aşamalı olarak kaldırmanın ekonomik etkisini de analiz etmişlerdir. ILO'nun 25 Ocak 2021 raporunda Google Topluluk Hareketliliği Raporları, ILO veri kaynaklarından yararlanarak farklı ülkelerde istihdam ve çalışma saatlerindeki değişmeyi incelemiştir (ILO, 2021a: 1-3). Yine ILO, Ağustos 2021 raporunda küresel salgının Temmuz 2021 tarihine kadar olan çalışma saatleri üzerindeki etkisini tahmin etmek için Google hareketlilik verilerini ve ayrıca HİA mikro verilerini kullanmıştır (ILO, 2021b: 1-2). Erdem (2020) çalışmasında Covid-19'un nüfusun büyüklüğü, çalışma çağı ve çalışma çağına olmayan nüfus, bağımlılık oranı, işgücüne katılma oranı, işgücünün kompozisyonu, işgücü mobilitesi gibi makro göstergeler üzerindeki etkileri yanında çalışma ortamı, çalışma saatleri, çalışma biçimleri, iş bölümü, iş sağlığı ve güvenliği, izin süreleri, işe devamsızlık gibi mikro göstergeler üzerindeki etkileri ele almıştır. Noyan, Ünal ve Koşanoğlu (2021), Covid-19 salgını sürecinin işgücü piyasaları üzerine etkisini konu alan çalışmasında Orta Anadolu'da seçilmiş illerde çalışma çağındaki nüfusa anket uygulamıştır. Yapılan analiz sonucunda salgının işgücü piyasaları üzerindeki etkilerini belirlemeye çalışmış ve bu süreçte uygulanan kamu desteklerinin etkinliğini araştırmıştır. Çalışmada özellikle salgın sonrası dönemde çalışma hayatındaki değişimler ve işgücü piyasalarının hakkında öngörülerde bulunmuştur. Abdullah (2021) çalışmasında pandemi döneminde kısıtlayıcı önlemlerin etkisi altında Rusya işgücü piyasasında ve istihdam durumunda meydana gelen değişiklikleri incelemiştir. Pandeminin ekonomide nüfusun istihdamının gelişiminin

ve Rusya işgücü piyasasının özellikleri kapsamında istatistiki verilerle genel durum analizi yapmıştır. Kara (2020) çalışmasında pandeminin işgücü üzerindeki etkisi ve istihdam tedbirleri konusunda bir genel literatür taraması yapmış ve dünyadaki farklı işgücü piyasalarındaki milyonlarca çalışanın, Covid-19'un yayılması sonucu iş ve gelir kayıpları yoluyla ülkelerin işgücü piyasalarının pandemiden ciddi şekilde etkilendikleri sonucuna varmıştır. Delen ve Peksan (2020), salgının ilk döneminde sanayi işletmelerinde çalışan sendikali işçilerle ilgili 20 Nisan – 10 Mayıs 2020 tarihleri arasında gerçekleştirdikleri araştırmalarında, sanayi işletmelerinde istihdam edilen mavi yakalı işçilerin, salgının ilk dönemlerinde, çalışma biçimlerinde bir değişim olup olmadığını belirlemede Covid-19 kaynaklı riskler ile karşı karşıya kaldıkları korku / kaygı / güven düzeylerini tespit etmeye çalışmışlardır. Gıda sanayi, Petrol, Kimya, Lastik, Plastik ve İlaç, Ağaç ve Kâğıt ile Metal işkollarındaki örgütlü sendika üyesi 1062 işçiye anket uygulamışlardır. Araştırma sonuçlarından, salgının ilk dönemlerinde, virüse yakalanma riskine karşın işçilerin gelir ve iş kaybı riskinden ziyade sağlık riskini göğüsledikleri sonucunu bulmuşlardır. Kronik rahatsızlığı yakını bulunan işçiler, paranoya, kaygı ve korku yaşadıklarını belirtmişlerdir. Adıgüzel (2020) makalesinde, Covid-19 salgınının Türkiye ekonomisine etkilerini makroekonomik bir yaklaşımla incelemiştir. Covid-19 krizinin Türkiye ekonomisinde; üretim, istihdam, kişi ve işletme gelirleri, ihracat, cari açık, bütçe açığı ve merkezi yönetim toplam borç yükününün pandeminin süresine bağlı olarak negatif etkileyip durgunluğa neden olduğunu söylemiştir. Yalçın (2021) çalışmasında 2014 - 2020 yılları arasında kadın kayıt dışı çalışma oranlarını hanehalkı işgücü istatistiklerinden incelemiş ve Covid-19 pandemisinde kadınlarda kayıt dışı istihdamı ne durumda olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Balun (2021), literatür taraması yapıp 2020 yılı özelinde Covid-19 pandemisinin çalışma yaşamına yönelik etkilerini, hafifletici uygulama ve önlemleri incelemiştir. Bu amaçla dönem içerisinde çıkarılan mevzuat, resmi raporlar ve istatistikleri, ulusal ve uluslararası raporlar, göstergeler ve yayınlar aracılığıyla Covid-19 pandemisi döneminde Türkiye'nin sosyal politika performansı yerel, bölgesel ve küresel düzeyde karşılaştırmaya çalışmıştır. Balcı ve Çetin (2020), iş dünyasının pandemi süreci devam ederken karşılaştığı ve pandemi sonrası karşılaşılabileceği aksaklıklara ve sorunlara yönelik çözüm önerilerini sunmuştur. Pandeminin başlangıcından bugüne kadar etkilenen ekonomik değişkenlerin tespitini yaparak, veri temini ile geleceğe ilişkin makroekonomik yapı, işgücü, istihdam ve çalışma hayatına dair sektörel bazda öngörülerde bulunmuştur. Konu için Uluslararası Çalışma Örgütü, uluslararası kuruluşlar ve ilgili kesimlerin, meslek kuruluşlarının verilerinden, öngörülerinden ve yaklaşımlarından yararlanmıştır. Yüksel (2021), Türkiye'de devlet okullarında görev yapan on dört kadın öğretmen ile derinlemesine mülakat yöntemine dayalı olarak ve nitel tematik analiz yöntemi kullanarak uzaktan çalışmanın iş-aile yaşam dengesi üzerindeki etkilerini ölçmüştür. Yukarıdaki çalışmalardan farklı olarak çalışmamızda, 2014 - 2019 yıllarına kıyasla, 2020 Covid yılında özel sektörde çalışanların SGK'ya kayıtlı olmalarının "**referans haftası içinde esas işte haftalık fiili çalışma saatlerindeki**" dağılımının nasıl değiştiği incelenecektir. Ünlü, Selvi ve Birecikli (2019), "OECD ülkelerine göre Türkiye'nin haftalık çalışma saatleri yüksek olduğunu, ancak genel olarak Türkiye'de haftalık çalışma saatlerinde yıllara göre azalma da vardır." diye ifade etmiştir. Çalışmamız, haftalık çalışma saatlerinin azalma nedenlerine odaklanmamaktadır. Bu çalışmada 2020 yılının haftalık çalışma saatlerindeki değişiklik, Hanehalkı İşgücü Anketinin mikro verilerinden yararlanarak 2014 - 2019 yılları ile karşılaştırılarak raporlanacaktır². Yorumlamalar özel sektörde SGK'ya kayıtlı çalışanların, çalışma saatlerinin cinsiyete, yaşa, eğitim ve medeni

² TÜİK'nin 2020 yılında araştırmacılara açtığı aylık / mevsimlik veri olmadığı için yıllık verilerle çalışmak zorunda kalmıştır.

durumlarına, mesleklerine ve bölgeler detayına göre (NUTS1) ayrı ayrı yapılacaktır. Ancak bununla da yetinmeyip Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasının (NACE Rev. 2) ana başlıktaki 18 sektör kolunun alt başlıklarında 1’den 99’a kadar olan faaliyet kolları, SGK’ya kayıtlı çalışanın işyeri büyüklüğüne göre “**2020 yılındaki haftalık çalışma saatlerinde**” ne kadar bir azalma olduğu da gösterilmeye çalışılacaktır.

III-ÖZEL SEKTÖRDE KAYITLI ÇALIŞANLARIN VERİLERİNİN DERLENMESİ

İşgücü İstatistikleri veri kılavuzunda çalışan bir bireyin, “*referans haftası içinde bu işinizde / işyerinizde niçin çalışmadınız?*” sorusuna verdiği cevaplar Tablo 4’te verilmiştir. Çalışmama nedeni olarak 2020 yılında 98 kodundaki yığılmadan Covid-19 pandemi etkisini net bir şekilde göstermektedir.

Tablo 4. Yıllara Göre Referans Haftası İçinde İşinde Çalışmama Durumu

		1	2	3	4	5	6	7	8	98	Toplam
2020	Frekans	1,091	532	3,988	251	2,198	10	111	1,454	5,438	15,073
	Yüzde	7.24	3.53	26.46	1.67	14.58	0.07	0.74	9.65	36.08	100.0
2019	Frekans	473	355	1,638	201	1,390	9	60	708	110	4,944
	Yüzde	9.57	7.18	33.13	4.07	28.11	0.18	1.21	14.32	2.22	100.0
2018	Frekans	449	298	1,684	209	1,546	10	53	701	163	5,113
	Yüzde	8.78	5.83	32.94	4.09	30.24	0.2	1.04	13.71	3.19	100.0
2017	Frekans	503	213	1,322	270	1,530	7	44	669	202	4,760
	Yüzde	10.57	4.47	27.77	5.67	32.14	0.15	0.92	14.05	4.24	100.0
2016	Frekans	455	227	1,901	257	1,523	7	55	702	184	5,311
	Yüzde	8.57	4.27	35.79	4.84	28.68	0.13	1.04	13.22	3.46	100.0
2015	Frekans	460	262	1,036	388	1,658	14	56	653	177	4,704
	Yüzde	9.78	5.57	22.02	8.25	35.25	0.3	1.19	13.88	3.76	100.0
2014	Frekans	483	227	1,118	283	1,847	19	40	661	183	4,861
	Yüzde	9.94	4.67	23	5.82	38	0.39	0.82	13.6	3.76	100.0

*Referans haftası içinde bu işinizde / işyerinizde niçin çalışmadınız? 1. Kendisinin hastalanması, yaralanması veya geçici rahatsızlanması, 2. Doğum izni, 3. Tatil veya izin, 4. Kötü hava koşulları, 5. İşin gereği, 6. Eğitim, öğretim, 7. Teknik veya ekonomik nedenlerle iş yavaşlatılması veya durdurulması, 8. İş olmadığından, 98. Diğer. Tablo 4’den - Tablo 13’e kadar olan hesaplamalar yazarlar tarafından yapılmıştır.

Tablo 5’de bir önceki yıla göre 2020 yılında hem erkek hem de kadın çalışma saatlerinde değişim görülmektedir. 2020 yılında Covid-19 nedeniyle hem erkek hem de kadınlarda önceki yıllara kıyasla oldukça yüksek bir çalışma saati kaybı söz konusudur.

Tablo 5. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Erkek	52.70	51.87	51.40	50.96	50.38	49.75	47.33
Değişim	-	-0.83	-0.47	-0.44	-0.59	-0.63	-2.42
Kadın	47.21	46.50	46.36	45.92	45.03	45.37	43.07
Değişim	-	-0.70	-0.15	-0.44	-0.89	0.34	-2.29

Tablo 6'da yaş gruplarına göre dağılımlar incelenmektedir. Buna göre en fazla çalışma saati kaybı 55 - 65 yaş grubundadır.

Tablo 6. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15 - 24	51.44	50.50	49.99	49.58	48.61	48.20	46.64
Değişim	-	-0.94	-0.51	-0.41	-0.97	-0.40	-1.56
25 - 34	51.70	50.85	50.51	49.77	49.05	48.77	46.58
Değişim	-	-0.86	-0.34	-0.73	-0.72	-0.28	-2.19
35 - 44	52.07	51.14	50.54	50.15	49.50	48.80	46.44
Değişim	-	-0.92	-0.60	-0.40	-0.65	-0.70	-2.36
45 - 54	51.45	50.85	50.35	50.02	49.25	48.92	46.26
Değişim	-	-0.60	-0.50	-0.34	-0.77	-0.33	-2.66
55 - 65	48.25	47.47	47.94	47.97	47.09	47.03	43.68
Değişim	-	-0.78	0.47	0.03	-0.88	-0.06	-3.34

Tablo 7'de çalışanların eğitim seviyelerine göre dağılımı mevcuttur. Buna göre en fazla çalışma saati kaybı yükseköğretim ve üniversite mezunlarındadır.

Tablo 7. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı

Eğitim Seviyesi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bir okul bitirmeyen	50.82	49.60	50.39	49.74	48.18	49.25	47.03
Değişim	-	-1.22	0.79	-0.65	-1.57	1.08	-2.22
İlkokul	52.23	51.54	50.97	50.62	49.70	49.36	46.97
Değişim	-	-0.69	-0.58	-0.34	-0.93	-0.34	-2.39
Genel ortaokul, mesleki veya teknik orta, ilköğretim	53.35	52.27	51.84	51.36	50.69	50.23	47.80
Değişim	-	-1.08	-0.43	-0.48	-0.67	-0.46	-2.43
Genel lise	52.28	51.73	51.29	50.35	49.87	49.59	47.19
Değişim	-	-0.55	-0.44	-0.94	-0.48	-0.28	-2.40
Mesleki veya teknik lise	51.60	50.89	50.35	49.98	49.35	48.75	46.89

Tablo 7. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı (Devamı)

Eğitim Seviyesi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Değişim	-	-0.70	-0.54	-0.37	-0.64	-0.60	-1.86
3 yıllık yüksekokul, 4 yıllık yüksekokul veya fakülte	47.84	47.01	47.06	46.87	46.21	46.02	43.52
Değişim	-	-0.83	0.06	-0.20	-0.66	-0.19	-2.51
Yüksek lisans (5 veya 6 yıllık fakülteler dahil) veya doktora	44.62	43.80	43.94	43.43	43.47	43.33	41.65
Değişim	-	-0.82	0.14	-0.51	0.04	-0.14	-1.68

Tablo 8'i incelediğimizde 2020 yılında en fazla çalışma saati kaybı eşini kaybedenlerde oluşmuştur.

Tablo 8. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Medeni Duruma Göre Dağılımı

Medeni Durum	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hiç evlenmedi	50.89	50.04	49.73	49.26	48.52	48.03	46.32
Değişim	-	-0.85	-0.31	-0.47	-0.74	-0.49	-1.71
Evli	51.84	50.99	50.52	50.04	49.31	48.92	46.36
Değişim	-	-0.85	-0.48	-0.48	-0.73	-0.39	-2.56
Boşandı	50.81	49.96	49.88	49.53	48.71	48.39	45.85
Değişim	-	-0.85	-0.09	-0.34	-0.82	-0.33	-2.53
Eşi öldü	48.95	48.59	46.98	48.22	46.79	46.53	42.96
Değişim	-	-0.36	-1.61	1.24	-1.43	-0.26	-3.57

Tablo 9'da 2020 yılında en fazla haftalık çalışma saati kaybı yöneticilerdedir. İkinci sırayı hizmet ve satış elemanları alırken, üçüncü sırada profesyonel meslek mensupları vardır. Buna karşın 2020 yılında sadece nitelikli tarım işçisinin çalışma saati artmıştır.

Tablo 9. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Mesleklere Göre Dağılımı

Meslekler	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kanun yapımcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler	55.01	54.58	53.18	52.14	51.35	50.96	47.61
Değişim	-	-0.43	-1.40	-1.04	-0.79	-0.39	-3.36
Profesyonel meslek mensupları	44.86	43.93	43.91	43.63	42.91	42.84	40.45
Değişim	-	-0.93	-0.03	-0.27	-0.72	-0.07	-2.40
Teknik ve yardımcı profesyoneller	49.22	48.50	48.18	47.49	47.18	46.52	44.30
Değişim	-	-0.72	-0.32	-0.70	-0.30	-0.67	-2.22
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	47.30	46.56	46.44	46.14	45.95	45.14	43.15
Değişim	-	-0.74	-0.13	-0.29	-0.20	-0.81	-1.99

Tablo 9. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Mesleklere Göre Dağılımı (Devamı)

Meslekler	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hizmet ve satış elemanları	56.18	55.06	54.06	53.47	52.86	52.38	49.52
Değişim	-	-1.12	-0.99	-0.60	-0.61	-0.47	-2.86
Nitelikli tarım, hayvancılık avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	44.58	44.59	45.22	44.04	42.79	42.99	43.30
Değişim	-	0.01	0.62	-1.18	-1.25	0.20	0.31
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	52.85	51.81	51.56	51.19	50.23	49.46	47.18
Değişim	-	-1.04	-0.25	-0.37	-0.96	-0.77	-2.29
Tesis ve makine operatörleri ve montajcular	52.66	51.78	51.42	50.94	50.27	49.40	47.38
Değişim	-	-0.88	-0.36	-0.49	-0.67	-0.88	-2.02
Nüelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	50.76	49.74	49.36	49.13	47.97	48.19	46.04
Değişim	-	-1.02	-0.38	-0.23	-1.17	0.22	-2.15

Tablo 10. 2014-2020 Yıllarında Özel Sektörde SGK'ya Kayıtlı Çalışanların Referans Haftası İçinde Esas İşte Haftalık Fiili Çalışma Saatlerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Bölgeler	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İstanbul	50.05	49.62	49.23	48.92	48.03	47.49	44.75
Değişim	-	-0.43	-0.39	-0.31	-0.89	-0.53	-2.74
Batı Marmara	50.93	49.13	49.63	48.70	48.44	48.68	46.14
Değişim	-	-1.80	0.50	-0.93	-0.26	0.25	-2.54
Ege	51.29	49.61	49.28	48.88	48.26	47.74	45.85
Değişim	-	-1.68	-0.33	-0.40	-0.63	-0.51	-1.89
Doğu Marmara	50.44	49.47	49.10	48.25	47.90	47.52	45.34
Değişim	-	-0.97	-0.37	-0.85	-0.35	-0.38	-2.18
Batı Anadolu	51.43	50.91	50.17	49.57	48.20	47.99	45.90
Değişim	-	-0.51	-0.74	-0.60	-1.37	-0.21	-2.09
Akdeniz	51.81	51.20	51.08	50.48	49.78	49.07	45.97
Değişim	-	-0.61	-0.12	-0.60	-0.70	-0.71	-3.10
Orta Anadolu	50.79	50.99	49.73	49.50	48.38	48.99	46.48
Değişim	-	0.20	-1.26	-0.23	-1.11	0.61	-2.51
Batı Karadeniz	52.59	51.84	51.80	51.51	50.38	49.26	46.74
Değişim	-	-0.75	-0.04	-0.29	-1.13	-1.12	-2.52
Doğu Karadeniz	53.21	51.25	51.20	51.86	51.49	50.09	47.56
Değişim	-	-1.97	-0.04	0.66	-0.36	-1.40	-2.53
Kuzeydoğu Anadolu	54.53	54.18	52.65	51.58	49.93	50.22	48.78
Değişim	-	-0.35	-1.53	-1.07	-1.65	0.29	-1.45
Ortadoğu Anadolu	53.76	53.77	52.50	52.91	52.91	51.83	49.78
Değişim	-	0.01	-1.27	0.41	-0.01	-1.08	-2.05
Güneydoğu Anadolu	54.70	54.11	53.35	52.36	52.17	52.37	49.49
Değişim	-	-0.59	-0.76	-0.99	-0.18	0.20	-2.88

Bölgelere göre haftalık çalışma saatlerindeki değişime baktığımızda en fazla kayıp Akdeniz bölgesinde iken en az kayıp Kuzey Doğu Anadolu Bölgesindedir (Tablo 10).

Ayrıca, Tablo 11’de, NACE kodlarına göre işyeri büyüklüğü bazında haftalık çalışma saatlerindeki değişimler de hesaplanmıştır. Bu kısımda değişimi daha iyi görebilmek için 2014 - 2019 yıllarındaki haftalık çalışma saatlerinin medyanı bulunmuş, daha sonra 2020 yılına kıyasla değişimleri tarafımızca hesaplanmıştır. 01’den 99’a kadar tüm NACE kodlarına ait SGK’ya kayıtlı çalışanların sektör kollarına göre değişimler hesaplanmış ve detay ‘Ekler’ kısmında yer almaktadır. Aşağıda ise firma büyüklüğü bazında 10 ve daha az çalışan, 11- 19, 20- 49, 50 ve üstünde çalışanların sektör kollarının sadece 10 tanesi ayrı ayrı sunulmuştur.

En fazla haftalık çalışma saatlerindeki değişim hangi sektör kolunda olmuştur? diye sorguladığımızda;

Tablo 11’de, 10 ve daha az kişiyle çalışanların “kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetlere ait sektör kolunda yaklaşık 18 saatle kayba uğradığını görüyoruz. Daha sonra iki madencilik sektör kolunu görüyoruz (Tablo 11)

Firma büyüklüğü 11 - 19 olan işyerlerindeki çalışanlarda en fazla kayıp “bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri” sektör kolu olup kayıp yaklaşık 15 saattir (Tablo 12).

Firma büyüklüğü 20 - 49 olan işyerlerindeki çalışanlarda en fazla kayıp “Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı” sektör kolu olup yaklaşık 18 saattir (Tablo 13).

Firma büyüklüğü 50 ve üstü olan işyerlerindeki çalışanlarda en fazla kayıp “yatılı bakım faaliyetleri” sektör kolu olup yaklaşık 8 saattir.

Tablo 11 Tablo 14 incelendiğinde en büyük kayıp küçük ölçekli firmalardadır.

Tablo 11. *Firma Büyüklüğüne Göre Haftalık Çalışma Saatleri Değişimi (10 ve Daha Az Kişi)*

Kod	NACE Rev. 2	10 ve daha az kişi Değişimler
91	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler	-17.52
05	Kömür ve linyit çıkartılması	-15.71
07	Metal cevherleri madenciliği	-14.04
11	İçeceklerin imalatı	-13.42
92	Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	-11.09
03	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	-10.27
09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	-9.22
61	Telekomünikasyon	-9.00
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	-8.70
32	Diğer imalatlar	-8.66

Tablo 12. Firma büyüklüğüne Göre Haftalık Çalışma Saatleri Değişimi (11-19 kişi)

Kod	NACE Rev. 2	11 - 19 kişi
72	Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri	-14.92
75	Veterinerlik hizmetleri	-10.85
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	-10.03
93	Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlenme faaliyetleri	-9.68
38	Atığın toplanması, islahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	-8.72
77	Kiralama ve leasing faaliyetleri	-8.38
58	Yayıncılık faaliyetleri	-8.10
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	-7.97
91	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler	-7.00
42	Bina dışı yapıların inşaatı	-6.85

Tablo 13. Firma büyüklüğüne Göre Haftalık Çalışma Saatleri Değişimi (20– 49 kişi)

Kod	NACE Rev. 2	20 - 49
06	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	-17.50
65	Sigorta, reasürans ve emeklilik fonları (Zorunlu sosyal güvenlik hariç)	-8.18
77	Kiralama ve leasing faaliyetleri	-8.13
03	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	-7.47
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	-7.23
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	-6.79
51	Hava yolu taşımacılığı	-6.60
94	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	-6.48
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	-6.24
82	Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	-6.02

Tablo 14. Firma büyüklüğüne Göre Haftalık Çalışma Saatleri Değişimi (50 ve Üstü)

Kod	NACE Rev. 2	50 ve üstü
87	Yatılı bakım faaliyetleri	-7.92
92	Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	-7.80
51	Hava yolu taşımacılığı	-6.36
60	Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri	-6.21
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	-5.80
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	-5.66
94	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	-5.42
49	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	-5.00
85	Eğitim	-4.84
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	-4.74

SONUÇ

2020 yılında Covid-19 salgını nedeniyle negatif arz ve talep şoklarının birlikte yaşanmasıyla tüm dünyada işgücü piyasaları şiddetli bir şekilde etkilenmiştir. Bununla birlikte ülkeler salgının yayılmasına ve salgının ekonomi üzerinde yaratacağı etkileri engellemeye yönelik farklı önlemleri devreye sokmuşlardır. Bu nedenle her ülkede işgücü piyasası farklı etkilenmiştir. İşten çıkarma yasakları ve sağlık kaygılarının yol açtığı işgücüne katılım oranlarının düşmesi nedeniyle işsizlik oranı, işgücü piyasalarının salgından etkilenme şiddetini ölçmede yetersiz bir gösterge haline gelmiştir. Bu nedenle istihdam ve toplam çalışma saati verileri, işgücü piyasasının durumunu resmetmede kullanılmaya başlanmıştır.

- Bu çalışmada, 2014 - 2019 yıllarına göre 2020 Covid-19 yılında İşgücü İstatistikleri mikro verilerinden yararlanılarak Türkiye’de 15 - 65 yaş aralığındaki aktif nüfus içinde özel sektörde çalışanların haftalık çalışma saatlerindeki değişim incelenmiştir. Buna göre;
- İşgücü İstatistikleri veri kılavuzunda çalışan bir bireyin, “*referans haftası içinde bu işinizde / işyerinizde niçin çalışmadınız?*” sorusuna verdiği cevaplarda ilk sırayı %36,08 ile “diğer” seçeneği almaktadır. Daha önceki yıllarda %2-4,5 oranında diğer nedenlerden dolayı işbaşı yapamayan çalışanın Covid-19 salgını nedeniyle iş başı yapamadığı istatistiklere net bir şekilde yansımıştır.
- 2020 yılında çalışma saati kaybı %16,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye dünyada en fazla çalışma saati kaybı gerçekleşen ülkeler içinde 13. sıradadır.
- Çalışma saati kaybı erkek çalışanlarda %2,42 iken kadınlarda %2,29’dur.
- Yaş gruplarına göre en fazla çalışma saati kaybı 55 - 65 yaş grubunda iken en az kayıp 15 - 24 yaş grubundadır. Yaş artıkça çalışma saati kaybı da artmıştır.
- Çalışanların eğitim seviyelerine göre çalışma saati kaybı en fazla yüksekokul ve üniversite mezunlarında iken en az kayıp yüksek lisans ve doktora mezunlarındadır. En az çalışma saati kaybında ikinci sırada mesleki ve teknik lise mezunları yer almaktadır.
- 2020 yılında en fazla haftalık çalışma saati kaybı yöneticilerdedir. İkinci sırayı hizmet ve satış elemanları alırken, üçüncü sırada profesyonel meslek mensupları vardır. Buna karşın 2020 yılında sadece nitelikli tarım işçisinin çalışma saati artmıştır. Covid-19 salgınında ülkeler için özellikle tarım ürünleri ve hayvancılık sektörlerinin ne kadar stratejik olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Söz konusu dönemde sağlık sektörü ve tarım alanında çalışanlara çok daha fazla iş düşmüştür.
- Bölgelere göre haftalık çalışma saatlerindeki değişime baktığımızda en fazla kayıp Akdeniz bölgesindedir. Turizm faaliyetlerinin durması nedeniyle otel, restoran ve kafelerin kapanması turizm merkezi olan Akdeniz bölgesi çalışanlarını oldukça fazla etkilemiştir.
- SGK’ya kayıtlı çalışanların firma büyüklüğü baz alındığında çalışma saati kaybı en fazla küçük işletmelerdedir.

2020 yılında Türkiye’de Covid-19 salgını nedeniyle çalışma saati kaybına ilişkin istatistikler ele alındığında Türkiye’de dünyadaki eğilimin tersine erkek çalışanların iş saati kaybı kadınlara göre

daha yüksek olduğu görülmektedir. Yine tüm dünyada iş saati kaybı en yüksek olan yaş aralığı 14-25 iken Türkiye’de 55- 65’tir. Küresel ölçekte eğitim düzeyi düştükçe çalışma saati kaybı artarken Türkiye’de tam tersine üniversitesi mezunlarının çalışma saati kaybı en fazladır. Buna karşın en az çalışma saati kaybı yüksek lisans ve doktora mezunlarında görülmektedir. Küresel ölçekte nitelsiz ve düşük ücretli mesleklerde çalışma saati kaybı yüksek iken Türkiye’de üst düzey yöneticiler %,36 ile en fazla çalışma saati kaybına uğrayanlar olmuştur. Buna karşın nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlarda bu kayıp %,15’tir. Ancak burada önemli olan çalışma saati kaybının gelir kaybı yaratıp yaratmadığıdır. Üst düzey yöneticilerin, evden çalışma olanağına sahip olmaları nedeniyle, çalışma saati kaybına ücret kayıpları eşlik etmemiştir. Ancak nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların iş saati kayıplarına ücret kayıpları da eşlik etmiştir.

Görüldüğü gibi alınan önlemlerin farklılığı salgının işgücü piyasasına etkilerini de farklılaştırmıştır. Örneğin Türkiye OECD ülkeleri arasında Meksika’dan sonra okulların en uzun süre kapalı kaldığı ikinci ülke olması nedeniyle dünyada çalışma saati kaybı 15-24 yaş grubunda gerçekleşirken Türkiye’de en az çalışma saati kaybı bu yaş grubunda görülmüştür. Yetişkinlerde çalışma saati kaybının yüksek olmasına eşlik eden hane halkı gelirindeki azalmayı okulların uzun süreli kapalı olması nedeniyle gençler karşılamak durumunda kalmışlardır. Benzer şekilde dünyadaki eğilimin tersine Türkiye’de kadın çalışanların çalışma saati kaybı erkeklere göre daha düşüktür. TÜSIAD, TÜRKONFED ve UN Women Türkiye Ofisi iş birliğinde yürütülmüş olan bir araştırmanın sonuçlarına göre, Covid-19 sürecinde yapılan uygulama değişiklikleri, kadın çalışan oranına göre incelendiğinde, işletmelerin uzaktan/evden çalışmaya geçme eğilimlerinin, kadın çalışan oranları ile birlikte yükseldiği görülmektedir. Örneğin kadın çalışan oranı %75 ve üzeri olan işletmelerde tamamen uzaktan çalışma uygulamasına geçme oranı, genel ortalamanın 5 puan üzerindedir. Ayrıca kadınların daha yüksek oranda yer bulduğu işletmelerde, herhangi bir uygulama değişikliği yapmamış olan işletmelerin oranı da daha düşüktür. Raporla göre, işletmelere hangi teşviklerden yararlandıkları sorulduğunda alınan yanıtların içinde en yüksek oranla belirtilen teşvik türü “Kısa Çalışma Ödeneği”dir. Tüm işletmelerin yaklaşık %60’ı bu teşvikten yararlandığını bildirmiştir. Ancak kadın çalışan oranına göre incelendiğinde genel ortalama kıyasla daha yüksek kadın çalışan oranına sahip işletmelerde kısa çalışma ödeneğinden yararlanma oranı daha düşük olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla kamu otoritesinin aldığı önlem farklılıklarının yanı sıra işletmelerin salgın sürecine verdikleri tepkiler de Covid-19 salgının işgücü piyasasına etkilerini farklı kılmıştır.

Yeterli çalışma süresi, insana yakışır işin çok önemli bir parçasıdır. Çalışma koşullarının önemli bir unsurunu temsil eder ve çalışanların geliri, refahı ve yaşam koşulları üzerinde büyük etkisi vardır. Evden çalışabilme yeteneği, çalışılan işin niteliği, işin sosyal mesafe kurallarına ve hareketsizliğe duyarlılığının farklılığı pandeminin çalışma hayatı, çalışma saatleri ve dolayısıyla elde edilen gelire etkilerini asimetrik kılmıştır. Bu nedenle kamu otoritesi normalleşme sürecinde işlerdeki toparlanmanın genel olup olmadığı veya belirli grupların normalleşme sürecinin dışında kalmaya devam edip etmediğini görmek için verileri izlemeye devam etmeli ve gerekli önlemleri almalıdırlar. Aksi halde Covid-19 salgının çalışma hayatı üzerinde yarattığı asimetrik etki kalıcı ya da öngörülenden çok daha uzun sürebilecektir.

EK. Tablo NACE REV2'nin Firma Büyüklüğüne Göre Tüm Sektör Kollarında Haftalık Çalışma Saatleri ve Değişimleri

Kod	NACE Rev. 2	Firma Büyüklüğü				Firma Büyüklüğüne Göre Değişimler			
		10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +	10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +
Tarım, Ormanlık ve Balıkçılık (1-3 kodu)									
01	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	42.64	48.28	48.58	48.73	-1.24	-6.15	-3.30	-1.54
		43.89	54.43	51.88	50.27				
02	Ormanlık ile endüstriyel ve yakacak odun üretimi	43.34	52.00	47.50	46.00	-5.52	7.00	-2.28	-2.00
		48.86	45.00	49.78	48.00				
03	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	42.61	50.00	52.45	46.50	-10.27	-6.10	-7.47	-3.17
		52.88	56.10	59.92	49.67				
Madencilik ve Taş Ocakçılığı (5-9 kodu)									
05	Kömür ve linyit çıkartılması	33.29	56.00	48.35	43.88	-15.71	3.21	-1.42	-1.93
		49.00	52.79	49.77	45.81				
06	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	.	.	43.50	51.80	.	.	-17.50	5.45
		63.00	60.00	61.00	46.35				
07	Metal cevherleri madenciliği	39.33	48.00	45.89	45.42	-14.04	2.38	-4.55	-3.28
		53.38	45.63	50.44	48.71				
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	47.41	52.41	51.08	49.16	-8.70	-3.98	-2.77	-4.55
		56.12	56.38	53.85	53.71				
09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	41.82	54.00	58.55	53.28	-9.22	7.50	8.80	-2.15
		51.04	46.50	49.75	55.43				
İmalat (10-33 kodu)									
10	Gıda ürünlerinin imalatı	53.77	52.89	48.82	47.56	-4.48	-3.79	-3.40	-1.88
		58.25	56.68	52.22	49.44				
11	İçeceklerin imalatı	36.38	49.00	43.83	45.51	-13.42	3.08	-4.48	-2.44
		49.81	45.92	48.31	47.95				
12	Tütün ürünleri imalatı	.	.	48.00	45.20	.	.	2.40	-0.12
		46.00	46.00	45.60	45.32				
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	43.91	43.60	45.51	45.36	-6.83	-5.79	-2.97	-2.59
		50.74	49.40	48.48	47.94				
14	Giyim eşyalarının imalatı	43.65	46.18	45.90	45.84	-8.35	-3.20	-3.92	-2.75
		52.00	49.37	49.81	48.60				
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	45.91	52.21	46.80	46.01	-6.15	1.16	-3.61	-3.81
		52.05	51.04	50.41	49.81				
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	46.91	43.30	44.18	46.75	-4.84	-6.49	-6.01	-1.86
		51.75	49.79	50.19	48.61				
17	Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı	45.15	44.32	46.02	47.36	-5.60	-5.63	-2.84	0.09
		50.75	49.95	48.86	47.27				
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	41.65	43.52	46.02	48.08	-7.73	-5.57	-3.19	0.08
		49.37	49.09	49.21	48.00				
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	52.29	36.67	46.38	44.43	1.85	-10.03	-2.67	-1.71
		50.44	46.70	49.04	46.14				
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	43.40	42.68	45.88	44.60	-6.94	-4.03	0.33	-1.54
		50.34	46.71	45.55	46.14				

EK. Tablo NACE REV2'nin Firma Büyüklüğüne Göre Tüm Sektör Kollarında Haftalık Çalışma Saatleri ve Değişimleri (Devamı)

Kod	NACE Rev. 2	Firma Büyüklüğü				Firma Büyüklüğüne Göre Değişimler			
		10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +	10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	40.24	44.50	40.88	44.27	-5.07	-0.50	-2.85	-0.60
		45.31	45.00	43.73	44.87				
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	49.05	48.41	46.61	45.63	-3.46	-2.46	-3.09	-2.91
		52.51	50.87	49.70	48.54				
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	47.09	51.12	48.44	47.12	-5.43	-0.66	-3.76	-2.44
		52.52	51.78	52.20	49.56				
24	Ana metal sanayii	44.19	44.18	43.89	45.45	-3.96	-4.23	-4.22	-2.61
		48.14	48.41	48.11	48.05				
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	47.84	45.22	44.52	45.59	-4.19	-4.40	-3.76	-2.19
		52.03	49.62	48.28	47.78				
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	44.14	41.25	44.83	45.18	-6.60	-4.62	-1.71	0.31
		50.74	45.87	46.54	44.87				
27	Elektrikli teçhizat imalatı	47.56	44.74	44.64	45.50	-3.91	-3.98	-2.66	-1.65
		51.47	48.72	47.30	47.15				
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı								
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	45.06	45.59	43.46	44.29	-6.75	-3.97	-4.71	-2.21
		51.81	49.56	48.17	46.50				
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	47.14	38.56	43.83	45.00	-4.54	-6.57	-3.28	-1.27
		51.68	45.13	47.10	46.27				
31	Mobilya imalatı	46.89	45.00	46.41	44.47	-5.90	-4.91	-3.19	-3.49
		52.79	49.91	49.60	47.96				
32	Diğer imalatlar	42.48	44.65	44.26	44.50	-8.66	-3.06	-4.13	-2.51
		51.15	47.71	48.39	47.01				
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	46.13	45.65	43.28	45.33	-5.26	-2.57	-4.19	-2.15
		51.39	48.22	47.47	47.48				
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı									
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	47.69	43.47	44.63	45.14	-3.80	-3.11	-3.02	-1.20
		51.49	46.57	47.65	46.34				
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri (36-39 kod)									
36	Suyun toplanması, artırılması ve dağıtılması	50.43	.	47.60	47.00	-6.37	.	0.50	0.07
		56.80	45.33	47.10	46.93				
37	Kanalizasyon	52.00	.	57.00	42.06	1.32	.	8.68	-4.35
		50.68	45.50	48.32	46.41				
38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	46.45	44.09	49.67	48.74	-7.00	-8.72	-1.55	-0.21
		53.45	52.81	51.21	48.95				
İnşaat (41-43 kod)									
41	Bina inşaatı	44.88	48.07	48.81	50.40	-5.83	-3.30	-4.04	-2.40
		50.71	51.36	52.85	52.80				
42	Bina dışı yapıların inşaatı	49.27	48.88	51.93	51.59	-3.20	-6.85	-2.66	-3.55
		52.47	55.73	54.59	55.13				

EK. Tablo NACE REV2'nin Firma Büyüklüğüne Göre Tüm Sektör Kollarında Haftalık Çalışma Saatleri ve Değişimleri (Devamı)

Kod	NACE Rev. 2	Firma Büyüklüğü				Firma Büyüklüğüne Göre Değişimler			
		10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +	10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +
43	Özel inşaat faaliyetleri	44.03	47.84	47.50	47.88	-6.90	-4.13	-3.47	-2.96
		50.93	51.97	50.97	50.84				
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı (45-47)									
45	Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	49.41	49.13	46.07	45.17	-5.65	-3.09	-4.46	-3.48
		55.06	52.22	50.52	48.64				
46	Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	46.42	46.31	45.77	44.80	-5.19	-4.55	-4.23	-4.15
		51.61	50.86	50.00	48.95				
47	Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	50.56	47.94	46.85	46.01	-5.44	-4.58	-4.52	-4.07
		56.00	52.51	51.37	50.08				
Ulaştırma ve Depolama (49-53 kod)									
49	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	44.46	47.12	49.84	47.65	-6.54	-4.97	-3.74	-5.00
		51.00	52.10	53.57	52.65				
50	Su yolu taşımacılığı	52.62	54.25	51.38	51.04	-0.01	3.64	1.01	-0.35
		52.63	50.61	50.37	51.39				
51	Hava yolu taşımacılığı	39.00	60.00	40.29	36.40	-5.75	15.33	-6.60	-6.36
		44.75	44.67	46.88	42.75				
52	Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	46.86	46.38	44.95	45.18	-5.75	-3.05	-3.90	-2.86
		52.61	49.43	48.85	48.04				
53	Posta ve kurye faaliyetleri	50.24	49.85	49.01	47.33	-0.11	-2.77	-0.31	-0.44
		50.35	52.62	49.32	47.77				
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri (konak_yiy_hiz)									
55	Konaklama	47.99	48.58	45.91	45.70	-5.93	-4.42	-5.89	-4.72
		53.92	53.00	51.80	50.42				
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	55.54	51.62	53.67	48.04	-4.50	-5.16	-1.21	-4.48
		60.04	56.77	54.88	52.51				
Bilgi ve İletişim (58-63 kod)									
58	Yayıncılık faaliyetleri	43.45	39.40	40.67	44.26	-4.97	-8.10	-5.86	-3.64
		48.41	47.50	46.53	47.90				
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapım, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	45.83	48.00	42.60	48.69	-3.32	1.01	-6.24	-5.80
		49.15	46.99	48.84	54.49				
60	Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri	45.00	46.00	48.00	43.50	-3.20	-5.00	-2.31	-6.21
		48.20	51.00	50.31	49.71				
61	Telekomünikasyon	50.90	51.58	42.86	43.81	-9.00	2.87	-3.65	-0.91
		59.90	48.71	46.51	44.72				
62	Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	43.19	43.82	41.19	38.90	0.17	0.00	-0.20	-3.06
		43.02	43.82	41.40	41.96				
63	Bilgi hizmet faaliyetleri	42.66	65.50	41.67	46.64	-6.62	21.50	-3.27	3.87
		49.28	44.00	44.93	42.77				
Finans ve Sigorta Faaliyetleri (64-66 kod)									
64	Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	39.53	39.23	39.24	39.45	-2.47	-2.03	-1.30	-1.25
		42.00	41.26	40.53	40.70				

EK. Tablo NACE REV2'nin Firma Büyüklüğüne Göre Tüm Sektör Kollarında Haftalık Çalışma Saatleri ve Değişimleri (Devamı)

Kod	NACE Rev. 2	Firma Büyüklüğü				Firma Büyüklüğüne Göre Değişimler			
		10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +	10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +
65	Sigorta, reasürans ve emeklilik fonları (Zorunlu sosyal güvenlik hariç)	39.82	51.00	35.69	40.50	-7.60	8.08	-8.18	-3.95
		47.42	42.92	43.87	44.45				
66	Finansal hizmetler ile sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler	42.97	40.79	38.63	39.71	-4.29	-3.20	-4.52	-2.65
		47.26	43.99	43.15	42.37				
Gayrimenkul Faaliyetleri (68 kod)									
68	Gayrimenkul faaliyetleri	48.26	47.64	45.03	43.88	-3.56	-2.56	-4.27	-3.47
		51.82	50.20	49.30	47.35				
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler (69-75 kod)									
69	Hukuk ve muhasebe faaliyetleri	43.08	41.74	43.20	40.06	3.03	-1.78	3.84	-0.91
		40.04	43.53	39.36	40.97				
70	İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri	39.11	40.67	40.37	39.12	-4.38	-3.33	-1.97	-1.78
		43.49	44.00	42.34	40.90				
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri	41.54	39.86	42.79	43.26	-4.58	-4.64	-2.64	-1.75
		46.12	44.50	45.44	45.01				
72	Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri	39.07	30.50	40.33	37.50	-4.06	-14.92	-3.67	-4.61
		43.13	45.42	44.00	42.11				
73	Reklamcılık ve piyasa araştırması	47.04	44.80	45.53	43.03				
74	Diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	41.75	39.38	39.00	41.58	-7.63	-6.49	-5.36	-4.20
		49.38	45.87	44.36	45.78				
75	Veterinerlik hizmetleri	49.65	45.71	48.00	60.00	-4.15	-10.85	-0.33	16.00
		53.80	56.57	48.33	44.00				
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri (77-82 kod)									
77	Kiralama ve leasing faaliyetleri	44.51	40.10	40.74	48.32	-8.57	-8.38	-8.13	3.05
		53.08	48.48	48.87	45.27				
78	İstihdam faaliyetleri	46.28	40.94	42.60	43.78	2.34	-5.14	-1.80	-1.08
		43.94	46.08	44.40	44.86				
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	46.58	40.42	43.30	43.04	-3.01	-7.97	-6.79	-5.66
		49.59	48.38	50.09	48.70				
80	Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	47.55	49.86	48.73	47.28	-2.49	0.78	-0.66	-1.36
		50.04	49.07	49.38	48.64				
81	Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlenmesi faaliyetleri	39.47	43.85	43.89	44.59	-4.60	-1.44	-1.83	-1.25
		44.07	45.29	45.72	45.84				
82	Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	43.76	43.83	41.39	47.08	-4.29	-1.91	-6.02	-0.34
		48.05	45.74	47.41	47.43				
Eğitim (85 kod)									
85	Eğitim	39.61	39.31	36.53	35.47	-2.57	-3.09	-5.04	-4.84
		42.18	42.40	41.57	40.31				
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri (86 - 88 kod)									
86	İnsan sağlığı hizmetleri	39.32	43.45	44.55	45.65	-6.42	-2.29	-1.47	-1.63
		45.74	45.74	46.02	47.28				

EK. Tablo NACE REV2'nin Firma Büyüklüğüne Göre Tüm Sektör Kollarında Haftalık Çalışma Saatleri ve Değişimleri (Devamı)

Kod	NACE Rev. 2	Firma Büyüklüğü				Firma Büyüklüğüne Göre Değişimler			
		10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +	10 ve daha az	11-19	20-49	50 ve +
87	Yatılı bakım faaliyetleri	41.47	44.74	48.49	40.67	-6.89	-0.94	2.15	-7.92
		48.36	45.69	46.34	48.59				
88	Barınacak yer sağlanmaksızın verilen sosyal hizmetler	41.95	38.41	39.94	43.31	-1.46	-2.81	-2.75	0.22
		43.41	41.22	42.69	43.09				
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlenme ve Spor (90 - 93 kod)									
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	42.63	48.00	29.43	36.31	1.71	4.00	-7.23	-4.74
		40.92	44.00	36.65	41.04				
91	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler	31.50	39.00	42.67	48.00	-17.52	-7.00	1.29	2.33
		49.02	46.00	41.38	45.67				
92	Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	51.88	.	.	40.00	-11.09	..	.	-7.80
		62.97			47.80				
93	Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlenme faaliyetleri	46.49	40.96	44.64	46.02	-7.75	-9.68	-3.36	-3.96
		54.24	50.64	48.00	49.98				
Diğer Hizmet Faaliyetleri (94 - 96 kod)									
94	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	37.99	41.66	37.64	39.11	-7.49	-0.01	-6.48	-5.42
		45.48	41.67	44.12	44.54				
95	Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı	47.23	49.38	45.96	46.50	-6.36	-2.92	-5.99	-2.38
		53.60	52.29	51.95	48.88				
96	Diğer hizmet faaliyetleri	52.01	51.22	48.93	50.95	-6.44	-4.11	-5.55	-1.98
		58.45	55.33	54.48	52.93				
Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri; Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Üretim Faaliyetleri (97 kod)									
97	Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hane halklarının faaliyetleri	40.21	.	.	.	-7.16	.	.	.
		47.37							
Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerin Faaliyetleri (99)									
99	Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	.	.	.	39.73	.	.	.	3.73
					36.00				

Not: Tablo'da satır boşluklarının olduğu kısım, 2014-2019 yıllarının haftalık çalışma saatlerinin medyanını, sektör kod hizaları ise 2020 yılının haftalık çalışma saatlerini göstermektedir.

Kaynakça

- Abdullah, A. (2021). Covid-19 Döneminde Rusya İşgücü Piyasasında İstihdamın Durumu. *Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi*. 8(78). [http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2881].
- Adıgüzel, M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisine Etkilerinin Makroekonomik Analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı Bahar (Özel Ek). 19(3).
- Balcı, Y. ve Çetin, G. (2020). *Covid-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisinde İstihdam ve Çalışma Hayatı Üzerindeki Etkileri: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. [https://ticaret.edu.tr/uploads/haberler/1374/%C4%B0stihdam%20Raporu.pdf]. (Erişim: 05 Ekim 2022).
- Balun, B. (2021). Covid-19 Pandemi Krizi ve Türkiye'nin Bu Krize Yanıtı: Seçilmiş Alan ve Göstergeler Üzerinden Çalışma Yaşamına Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları. *Smart Journal*. 7(43). [http://dx.doi.org/10.31576/smryj.834].
- Barrot, J. N., Grassi, B. ve Sauvagnat, J. (2020). Sectoral Effects of Social Distancing. *Work in Progress*.
- Erdem, Z. (2020). İşgücü Piyasası. *Covid-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri*. 137-152. [https://cdn.istanbul.edu.tr]. doi: 10.26650/B/SS46.2020.005.09.
- Fana, M., Pérez, S. T. ve Macías, E. F. (2020). Employment Impact of Covid-19 Crisis: From Short Term Effects to Long Terms Prospects. *Journal of Industrial and Business Economics*. 47(3). [https://doi.org/10.1007/s40812-020-00168-5].
- Güngör, D. M. ve Peksan, S. (2020). Covid-19 ve İşçiler. Salgının İlk Döneminde Sanayi İşletmelerinde Çalışan Sendikali İşçiler (Mavi Yakalılar). *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İnsan Kaynakları Araştırma Merkezi*.
- CCSA (2021). *How COVID-19 is Changing the World: A Statistical Perspective*. Volume III.
- ILO (2021a). *Gözlem: COVID-19 ve Çalışma Yaşamı. Güncellenmiş Tahminler ve Analiz*. 7. Baskı.
- ILO (2021b). *COVID-19 Küresel Salgınının 2021 Yılında Türk İşgücü Piyasası Üzerinde Etkileri: Google Hareketlilik Verilerini Kullanarak Bugünü Tahmin Etme Modelinden Elde Edilen Sonuçlar*. Ağustos.
- ILO (2022). *ILO Monitor on The World of Work*. Ninth Edition. May 2022.
- Kara, E. (2020). Covid-19 Pandemisi: İşgücü Üzerindeki Etkileri ve İstihdam Tedbirleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*. 7(5).
- OECD Employment Outlook (2021). *Navigating the COVID-19 Crisis and Recovery*.
- World Bank, *World Development Indicators*.
- TÜSİAD, TÜRKONFED ve UN Women (2020). *COVID-19 Salgının Kadın Çalışanlar Açısından Etkileri*.
- World Happiness Report (2021). *Work and Well-Being During COVID-19: Impact, Inequalities, Resilience, and the Future of Work*.
- Yalçın, M. (2021). Covid-19 Pandemisinde Kadınlarda Kayıt Dışı İstihdam Durumu. *Akademik Sosyal Araştırmalar*. 5(18). 359-372. doi: https://doi.org/10.31455/asya.944398
- Yalman, İ.N., Ünal, L. E. A., ve Koşaroğlu, Ş. M. (2021). Covid-19 Salgını Sürecinin İşgücü Piyasaları Üzerine Etkisi: Uygulamalı Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 35(3). [https://doi.org/10.16951/atauniiibd.905180].
- Yüksel, H. (2021). Changing Facet of Work Habits During Coronavirus Pandemic: An Exploration of e-Work and Its Implications on Work-Life Balance for Female Employees. *Sosyal Güvenlik Dergisi*. 2021(2). doi: 10.32331/sgd.1049053

